КРЫВІНКА

СНЕЖАНЬ
№20 (264)
2020 год

ІНФАРМАЦЫЙНА-КУЛЬТУРНАЯ ГАЗЕТА БЕШАНКОВІЦКАГА РАЁНА

МЕРКАВАННЕ РЭДАКТАРА

КУДЫ МЫ ІДЗЁМ? АБО З НОВЫМ 2021-М ГОДАМ!

Шаноўныя чытачы "Крывінкі"!
Перад вамі апошні ў 2020 годзе нумар газеты. Нягледзечы на вельмі складаны год, "Крывінка" рэгулярна з'яўлялася ў свет. І, калі хтосьць з нейкай прычыны не атрымаў нейкі нумар, то шукайце яго ў Сеціве на сайце kamunikat.org.

Падзей самых нечаканых 2020 год меў вельмі шмат. Мы стараліся трымаць руку на пульсе ўсіх падзей і асвятляць тыя з іх, якія, на наш погляд, былі вартыя ўвагі.

Галоўным вынікам года, з майго гледзішча, ёсць тое, што Беларусь прачнулася пасля доўгага, здавалася, летаргічнага сну. Выбары - 2020 далі нам шанец "прасекчы акно ў Еўропу", і мы павінны гэтым шанцам скарыстацца як мага лепш.

Трэба быць рэалістамі: дагнаць Еўропу – не дагоніш, але бегчы ўслед варта. І не за патрыманымі аўта, не за еўрапейскай валютай. Бегчы трэба за сваёй будучыняй. За сваім шчасцем, сваёй ідэнтычнасцю ў свеце.

А дзеля гэтага найперш трэба мець сваю, беларускую ўладу. Якая не будзе нам баяць байкі пра складанасці і цяжкасці, набіваючы пры гэтым свае бяздонныя кішэні, а возьмецца на справе дапамагаць народу выйсці з беднасці і галечы, як матэрыяльнай, так і духоўнай.

А тое, што мы падтрымаем такую ўладу, зразумела як белы дзень.

Справа за маленькім: кожнаму з нас трэба асабіста дапамагчы, каб беларусы ўрэшце рэшт сталі народам.

Г.Станкевіч

COVID-19

“ЛЯЧЭННЕ” Ў БЕШАНКОВІЧАХ

Увесь снежань Бешанковіцкая раённая бальніца была перапоўнена хворымі на пнеўманію і COVID-19. Колькасць хворых на пнеўманію, што адначасова знаходзілася на лячэнні, вагалася ў сярэднім ад 45 да 55 чалавек. Колькасць хворых на COVID-19 – ад 20 да 35. Колькасць цяжкіх хворых – ад 2 да 9 чалавек.Такою інфармацыяй дзяліўся некалькі разоў на тыдзень сайт Бешанковіцкага РВК.

На жаль, мы не ведаем сапраўднага стану рэчаў аб гэтым захворванні ў нашым раёне. Не ведаем колькі чалавек памерла і колькі вылечылася. Але і прыведзеныя скупыя лічбы даюць магчымасць зразумець усю трагедыю простага люду, які не мае магчымасці на якаснае медабслугоўванне.

Аўтар гэтых радкоў, які таксама перахварэў на COVID-19, адбыў 10 дзён на бальнічным. Яго закрылі, нягледзечы на маё дрэнное самаадчуванне. За гэтыя 10 дзён мне не зрабілі ніводнага здымка лёгкіх, не прыпісалі аніводнага лякарства.

У мяне было ўстойлівае адчуванне, што дактары ў паліклініцы былі заклапочаныя толькі адным: пераканаць хворага, што ў яго звычайная прастуда. Мусіць, так ім раіць вышэйстаячае начальства.

А.Тутэйшы

Партал твайго горада: http://beshankovichy.by

ЗВАРОТ

ХОПІЦЬ ГВАЛТУ, ПРЫМІЦЕ ВОЛЮ НАРОДА!

Звыш 200 беларускіх літаратараў падпісаліся пад адкрытым лістом-зваротам да ўладаў, кіраўнікоў дзяржаўных структураў, чыноўнікаў, якія захавалі цвярозы розум. Сярод тых, хто падпісаў ліст, наш зямляк Георгі Станкевіч, паэт, аўтар пяці паэтычных зборнікаў.

Мы, беларускія літаратары, выказваем сур’ёзную занепакоенасць тым, што цягам апошніх 100 дзён у нашай краіне назіраецца пастаянная эскалацыя гвалтоўных дзеянняў з боку сілавых структур і адміністрацыйных прызначэнцаў да грамадзян, якія выходзяць на мірныя акцыі пратэсту і салідарнасці.

Такіх маштабаў масавых рэпрэсій не зведвала больш за сорак гадоў ні адна з дзяржаваў Еўропы. За гэтыя 100 дзён арыштавана каля трыццаці тысяч чалавек, пакалечана больш за чатыры тысячы чалавек, заведзена каля тысячы нематываваных крымінальных справаў, загінула восем чалавек.

У дзяржаве ігнаруюцца элементарныя правы чалавека. На вінаватых у забойствах і скалечваннях людзей не заводзяцца крымінальныя справы. Дапускаецца збіццё звязаных затрыманых, што забараняецца сусветнай юрыдычнай практыкай нават у адносінах да ваеннапалонных.

З вуснаў кіраўніцтва краіны гучаць найпростывая ўказанні адлічваць студэнтаў з навучальных устаноў і звальняць з працы ўсіх супрацоўнікаў, якія не згодныя з дзяржаўнай палітыкай, што з’яўляецца непасрэдным парушэннем дзейнай Канстытуцыі Рэспублікі Беларусь.

Эскалацыя гвалту, пашырэнне прасторы беспакаранасці, пазбаўленне беларусаў базавых канстытуцыйных правоў вядуць да глыбокага доўгатэрміновага нацыянальнага крызісу ва ўсіх сферах грамадскага жыцця: эканамічнага дэфолту, міжнароднай ізаляцыі, падзення Беларусі на самае дно цывілізацыйнага рэйтынгу.

Мы схіляем галаву перад мужнасцю і настойлівасцю беларускага народа, выказваем спачуванне ўсім, хто пацярпеў і страціў родных, і звяртаемся да ўладаў, кіраўнікоў дзяржаўных структураў, чыноўнікаў, якія захавалі цвярозы розум, з патрабаваннем: пакуль вы не абрынулі краіну ў бездань гвалту і ўсеагульнага крызісу, – неадкладна спыніце масавыя рэпрэсіі, здзекі з людзей, якія хочуць пераменаў, прызнайце сваю паразу і прыміце волю народа!

Саюз беларускіх пісьменнікаў

КАЛЯДНЫ РАМАНС

Яўгенію Рэйну, з любоўю

Плыве ў журбе начнога змроку
паміж цаглянага надсаду
начны караблік воўчым вокам
ад Аляксандраўскага саду,
начны ліхтарык адзінокі,
як ружа жоўтая, прыгожы,
над галавой каханых, збоку,
ля ног прахожых.

Плыве ў журбе начнога змроку,
губляецца ў людскім бязмежжы,
на вуліцы навідавоку
фатаграфуецца замежнік,
і выязджае на Ардынку
таксоўка з бруднымі бакамі,
і мёртвыя стаяць ў абдымку
з асабнякамі.

Плыве ў журбе начнога змроку
спявак маркотны, быццам хмара,
стаіць адзін ля вадасцёку
маркотны дворнік круглатвары,
каля прыціхлага басейна
ідзе каханак шпаркім крокам.
Цягнік апоўначы вясельны
плыве ў журбе начнога змроку.

Плыве ў імгле замаскварэцкай
плывец няпэўнаю паходкай,
і гоман сцішаны габрэйскі
на жоўтай лесвіцы самотнай,
і ад кахання да расстання
пад Новы Год, праз плынь старанна
плыве заўзятая красуня,
і не тлумачыць свайго суму.

Плыве ўвачку халодны вечар,
дрыжаць сняжынкі на вагоне,
марозны вецер, бледны вецер
зрабіў чырвонымі далоні,
нібы ліецца мёд спагады,
і пахне соладка халвою;
начны пірог нясуць Каляды
над галавою.

Твой Новы Год на хвалях року
па горадзе сцяжынай коўзкай
плыве ў журбе начнога змроку,
нібы жыццё пачнецца зноўку,
нібы нясе святло і славу,
удалы дзень і ўдосталь хлеба,
нібы жыццё хіснецца ўправа,
хіснуўшы ўлева.

Іосіф Бродскі, 28 снежня 1961
(Пераклад Г.Станкевіча)

ГУЧНАЯ СПРАВА

ЗВОЛЬНЕНЫ ІОСІФ АНТОНАЎ

У Астровенскай сярэдняй школе, якую заліло восеньскімі дажджамі з-за рамонту даху, звольнілі кіраўніка. З 16-га сьнежня на сайце Бешанковіцкага РВК сярод кіраўнікоў навучальных установаў прозвішча Антонава адсутнічае.

Кіраўніка навучальнай установы, які адпрацаваў на гэтай пасадзе каля 20 гадоў, звольнілі "па пагадджэнню бакоў".

Іншага тлумачэння гэтага выразу, як з-за няўдалага рамонту даху, шукаць не прыходзіцца. Бо ўсе прычыны ляжаць на паверхні.

Мусіць, яшчэ ніколі ў сучаснай гісторыі вышэйстаячыя начальнікі не былі вінаватыя ў памылках, якія яны зрабілі. Заўсёды знаходзіўся стрэлачнік. Сёння -- гэта Іосіф Пятровіч Антонаў.

Ведаючы, што не дырэктар школы вырашае, калі яму выдзяляць сродкі на якісны рамант, хацелася б нагадаць бешанковіцкім начальнікам пра адзін вядомы мне факт.

У 2012 ці ў 2013-м годзе, якраз перад самым закрыццём Пяцігарскай школы, дзе я ў той час працаваў, там зрабілі капітальны рамонт даху. А праз паўгода школу зачынілі, каб пасля прадаць на аўкцыёне ці не за адну базавую велічыню.

Чаму гэтыя сродкі нельга было пусьціць тады на рамонт даху Астровенскай школы? Хто прымаў рашэнне аб рамонце даху школы, якую планавалі зачыняць?

Г. Станкевіч

ПЕРАСЛЕД

ЗВАЛЬНЯЮЦЬ АДРАЗУ ЧАТЫРОХ ДЫРЭКТАРАЎ ШКОЛ

У Бярозаўскім раёне звальняюць адразу чатырох дырэктараў школ: дырэктарку Бярозаўскай базавай школы Іну Жуковіч, дырэктара Зьдзітаўскай сярэдняй школы Віталя Жуковіча, дырэктарку СШ №3 Белаазёрску Сьвятлану Карповіч і дырэктара СШ №1 Бярозы Мікалая Жуковіча.

Начальнік аддзелу адукацыі Бярозаўскага райвыканкаму Аляксандар Шымчук сказаў журналістам, што дырэктары «напісалі заявы па ўласным жаданьні, стаміліся, напэўна».

«А тое, што дырэктары звольніліся, гэта сэнсацыі? — спытаў ён. — Я тут сэнсацыі ніякай ня бачу. Самі дырэктары напісалі па ўласным жаданьні, я ня бачу ніякай праблемы».

Мікалай Жуковіч, як сказалі ў аддзеле адукацыі, пакуль працуе, заяву ён пакуль не напісаў. На сайце change.org разьмешчана пэтыцыя з патрабаваньнем спыніць звальненьне дырэктараў. Бацькі школьнікаў і самі школьнікі выказваюць у ёй падтрымку Мікалаю Жуковічу.

У сацыяльных сетках выказваецца меркаваньне, што Мікалай Жуковіч трапіў у апалу нібыта за тое, што ня ўзяў удзелу ў праўладным мітынгу. У аддзеле адукацыі параілі зьвяртацца да самога Мікалая Жуковіча, аднак пагутарыць зь ім пакуль не ўдалося.

Дырэкткаркі Іна Жуковіч і Сьвятлана Карповіч ад камэнтароў адмовіліся. Сайт 1reg.by паведамляе, што ў Бярозаўскай базавай школе працавала выбарчая камісія, якую ўзначальвала дырэктарка, і там на выбарах перамагла Сьвятлана Ціханоўская. На ўчастку, які быў у Белаазёрскай СШ № 3, таксама перамагла Сьвятлана Ціханоўская.

Віталь Жуковіч сказаў журналістам, што яго звальняюць і 24 сьнежня ў яго апошні дзень працы.

«Я не плянаваў звальняцца, для мяне асабіста гэта было нечаканасьцю. Ніякіх думак пра звальненьне не было. Гэта прымус да звальненьня», — сказаў Віталь Жуковіч.

У сацсетках выказваецца меркаваньне, што падставай для звальненьня стала тое, што дырэктар быў у ініцыятыўнай групе Віктара Бабарыкі.

«Я зацікаўлены і хачу працаваць на пасадзе дырэктара, мяне падтрымлівае калектыў і мясцовая супольнасьць, яны бачаць нашу працу. Я працую дырэктарам ужо каля 14 гадоў. І тое, што, маўляў, адначасова «стаміліся» чатыры дырэктары Бярозаўскага раёну, не вытрымлівае крытыкі. Не стаміліся, ніводзін з дырэктараў школ не стаміўся», — сказаў ён.

Віталь Жуковіч спачатку адмовіўся пісаць заяву па згодзе бакоў, але потым «пабачыў разьвіцьцё падзей, пачаўся нейкі ціск».

Радыё Свабода

ПАСЛЯ ВЫБАРАЎ

ЧАМУ НЕ ПАКАРАНЫ НІВОДЗІН ПРАВААХОЎНІК?

Палкоўнік юстыцыі, сьледчы ў асабліва важных справах аднаго зь аддзелаў Сьледчага камітэту Іван Агееў (імя і прозьвішча зьмененыя на яго просьбу) у размове са Свабодай расказаў, якія цяпер настроі ў сілавым блёку, чаму ніводзін праваахоўнік не пакараны за перавышэньне паўнамоцтваў і як ён успрыняў сваё зьяўленьне ў сьпісе «карнікаў Беларусі».

«Сьвярбяць рукі распачаць крымінальную справу за гвалт»

У тым, што закон не для ўсіх аднолькавы, беларусы змаглі пераканацца падчас драматычных падзеяў адразу пасьля прэзыдэнцкіх выбараў. Тысячы адміністрацыйных і крымінальных справаў супраць удзельнікаў мірных акцый і ніводнай — за беспрэцэдэнтны гвалт, учыненыя калецтвы і нават забойствы мірных грамадзянаў сілавікамі.

«Працэсы не пачынаюцца толькі таму, што кіраўніцтва краіны цудоўна разумее: першая ж крымінальная справа супраць канкрэтнага супрацоўніка сілавых структураў стане пачаткам канца цяперашняй сыстэмы. Бо той, хто будзе далей удзельнічаць у разгонах, ужо задумаецца: „Наступным у судовым канвэеры магу стаць я". Тым больш ёсьць праграмы распазнаваньня твараў, схавацца ад правасудзьдзя складана. Асабіста ў мяне вельмі сьвярбяць рукі пры наяўнасьці складу злачынства завесьці крымінальную справу на факце гвалту з боку байцоў АМАП ці іншых падразьдзяленьняў», — адзначае ён.

Сьледчы Агееў ня верыць, што крымінальныя справы супраць вінаватых у гвалце пры цяперашнім рэжыме магчымыя ў прынцыпе. Паводле яговых зьвестак, праваахоўнікі атрымалі поўны карт-блянш на ўжываньне сілы. Адпаведна, з пункту гледжаньня кіраўніцтва дзяржавы некага караць за легалізаваныя «неабмежаваныя паўнамоцтвы» не зусім лягічна.

«На пачатку выбарчай кампаніі ўжо былы кіраўнік МУС Юры Караеў і яговыя намесьнікі сустракаліся з супрацоўнікамі буйных аддзелаў унутраных спраў. Было сказана прыкладна наступнае: «Вам можна ўсё. Не падвядзіце». На той момант, калі я гэта пачуў, зразумеў крыху інакш: усё, але ў рамках закону, дзе абсалютна зразумела прапісанае ў тым ліку выкарыстаньне агнястрэльнай і траўматычнай зброі. У самых крайніх выпадках і толькі па нагах, каб прычыніць найменшую шкоду здароўю. А не прыцэльна ў галаву ці ў грудзі. Нават у страшным сьне ня мог уявіць, што будзе так, як мела месца ў жніўні і паўтараецца цяпер. Што „ўсё" — гэта ў літаральным сэнсе „ўсё".

«Дзейная ўлада хоча стварыць краіну строгага рэжыму»

За амаль чатыры месяцы, пачынаючы ад 9 жніўня, амаль 32 тысячы чалавек затрымалі за «парушэньне заканадаўства аб масавых мерапрыемствах». Зрэшты, у рамках прэзыдэнцкай кампаніі актывістаў штабоў прэтэндэнтаў і кандыдатаў пачалі саджаць яшчэ раней, на этапе збору подпісаў і працэдуры рэгістрацыі.

«Стэлефанаваліся зь сябрам, разам сканчалі акадэмію МУС. Юрыст паводле адукацыі, ён у шоку: крыміналка за паўторны ўдзел у акцыі! Што вынікае? Сыстэма хоча зрабіць краіну строгага рэжыму. Крок улева, крок управа — турма. А неўзабаве і расстрэл, калі будзем рухацца такімі тэмпамі. Як адзначае сьледчы, сёлетняя палітычная кампанія адкінула Беларусь на дзясяткі гадоў назад, калі ў ход шлі забойствы і выкраданьні апанэнтаў. Сваякі па некалькі дзён ня могуць знайсьці сваіх схопленых родных, зброя і спэцтэхніка супраць мірных грамадзянаў ператварыліся ў будзённасьць. А забойства мастака Рамана Бандарэнкі стала кульмінацыяй беспакаранасьці.

«Гэта жах... Калі нават у памяркоўных гарадках і мястэчках каля храмаў зьбіраюцца людзі, каб запаліць лампадкі пад партрэтам Ромы, гэта сьведчыць пра людзкі боль. Я ня ведаю, што менавіта магу зрабіць у гэтай сытуацыі. Але маўчаць больш нельга. Мяне разьбірае злосьць, калі гляджу на такое беззаконьне. І я прашу прабачэньня перад усім беларускім народам за сваё юрыдычнае бясьсільле. Ці заслужылі нашы людзі падобны зьдзек? На жаль, мы толькі па кабінэтах ды на кухнях абуральна крычым. Што яшчэ павінна здарыцца, каб і сьледчыя сказалі сваё слова ды падняліся?» — задаецца ён рытарычным пытаньнем.

Яшчэ адной адметнасьцю своеасаблівага «дыялёгу» ўлады і грамадзтва стала мэтанакіраванае паляваньне на журналістаў. Ніколі яшчэ ў сувэрэннай гісторыі Беларусі не было столькі справаў паводле сумна вядомага артыкулу 23.34. Замест «ахоўнай граматы» камізэлька з надпісам «Прэса» і рэдакцыйны бэдж сталі мішэнямі — дзясяткі супрацоўнікаў СМІ аштрафаваныя, пазбаўленыя акрэдытацыі МЗС, адбылі адміністрацыйныя арышты.

Радыё Свабода

ТРАГЕДЫІ

РЫБАКІ ТОНУЦЬ

Толькі па стане на 11-га снежня ў краіне па прычыне нетрывалага лёду патанулі пяць чалавек. Гэтымі данымі падзяліліся ў рэспубліканскай вадалазна-выратавальнай службе Таварыства ратавання на водах.

— На Мёршчыне 8 снежня знайшлі чалавека, які ўмёрз у лёд у межах пажарнага вадаёма, — расказалі ў грамадскай арганізацыі. — Што менавіта адбылося з 54-гадовым мужчынам, пакуль невядома. Прычыны і абставіны здарэння высвятляюцца.

У гэты ж дзень здарылася яшчэ адна трагедыя на возеры Слабадскім каля вёскі Стрыжава Бешанковіцкага раёна: гэтым разам падчас рыбалкі лёд праламаўся пад 52-гадовым мужчынам. Цікава, што на той дзень у краіне трывала адмоўная тэмпература паветра, якія спрыялі нарастанню лёду, трымаліся ўсяго другія суткі. Свае карэктывы ўносіў і вецер. Колькі ахоўных сантыметраў змагло нарасці пры такіх умовах — пытанне рытарычнае.

9 снежня на возеры Лучайскім каля вёскі Гаўрыловічы Пастаўскага раёна было знойдзена цела мужчыны, які знік 27 лістапада. Мяркуецца, што ён з берага вудзіў рыбу, але аступіўся і ўпаў у ваду. Яшчэ адна рыбалка скончылася нешчасліва на возеры каля вёскі Урбаны Ушацкага раёна. А ў мінулую пятніцу драма адбылася на возеры Верхнім у Чэрыкаўскім раёне. Там пад лёд праваліўся 15-гадовы падлетак і назад выбрацца не здолеў.

Правілы паводзін на лёдзе нагадалі ў Мінскай гарадской арганізацыі Таварыства ратавання на водах.

— Бяспечная таўшчыня лёду складае не менш за 7 сантыметраў. На трываласць яго можна праверыць ударам кія. Калі пасля першага ж удару лёд прабіўся, то трэба неадкладна вярнуцца назад да берага. Рухацца трэба па сваіх слядах, не адрываючы падэшвы ад лёду. І нават калі лёд здаецца трывалым, усё роўна трэба рухацца вельмі асцярожна. Небяспечных і падазроных месцаў можа быць шмат. Гэта месцы, дзе ўпадаюць ручаі, выходзяць грунтавыя воды і крыніцы, скідваюцца сцёкавыя воды. Праблему могуць стварыць і кусты водарасцяў. Выходзіць на лёд лепш у светлы час сутак. Рыбакам жа мы рэкамендуем не прабіваць шмат лунак на блізкай адлегласці, скакаць і бегаць па лёдзе, збірацца вялікімі групамі. І абавязкова апрануць выратавальную камізэльку, а таксама мець пры сабе лінь даўжынёй у 15–20 метраў, дзе на адным канцы будзе пятля, а на другім — груз вагой 400–500 грамаў. Яны дапамогуць, калі чалавека давядзецца цягнуць з палонкі. Пасля гэтага трэба неадкладна выклікаць хуткую дапамогу.

Валяр'ян Шкленнік "Звязда"

УЛАДА

СВАІХ І ПРАВЕРАНЫХ НЕ КІДАЮЦЬ

Былы кіраўнік адміністрацыі Кастрычніцкага раёна Віцебска Сяргей Сташэўскі, якой сёлета 9 жніўня прымусіў настаўнікаў перапісаць пратакол галасавання на карысць кандыдата Аляксандра Лукашэнкі, цяпер працуе ў Белгідрамеце - намеснікам начальніка. Гэтую інфармацыю TUT.BY пацвердзілі ў прыёмнай Белгідрамета.

- Сяргей Віктаравіч Сташэўскі сапраўды працуе ў нас намеснікам начальніка. Цяпер ён у камандзіроўцы, - паведамілі ў Белгідрамеце. Нагадаем, пасля выбараў у інтэрнэце з'явілася скандальная аўдыёзапіс, на якой, як мяркуецца, былы кіраўнік Кастрычніцкага раёна Віцебска Сяргей Сташэўскі сустракаецца з членамі камісіі ўчастка № 25 у СШ № 44 пасля падліку галасоў і прымушае іх перапісаць пратакол, каб у кандыдата ў прэзідэнты Святланы Ціханоўскі засталося усяго 20%, хоць менавіта яна перамагла на гэтым участку.

17 жніўня на сустрэчы з дэлегацыяй гараджан, мірна пратэстуючых супраць вынікаў выбараў, губернатар Мікалай Шарстнёў заявіў, што ў адносінах да Сяргея Сташэўскага праводзіцца праверка. Губернатар не ўдакладніў, хто яе ініцыяваў - абласныя ўлады ці сілавыя структуры.

Пра тое, што Сяргей Сташэўскі больш не з'яўляецца кіраўніком адміністрацыі Кастрычніцкага раёна Віцебска, стала вядома 1-га кастрычніка. 2-га кастрычніка дадзеныя і фота Сташэўскага прыбралі з раздзелу «Кіраўніцтва» на сайце адміністрацыі Кастрычніцкага раёна Віцебска. TUT.BY зрабіў запыт у аблвыканкам, і ў кастрычніку нам прыйшоў адказ, з якога вынікала, што праверку праводзіла міліцыя рэгіёну. У лісце таксама паведамлялася, што на выбарчым участку № 25 у Віцебску «парушэнняў падчас прэзідэнцкіх выбараў не ўстаноўлена».

TUT.BY

ВЫНІК

БЕЛОРУСЫ ПОВЗРОСЛЕЛИ, ДУБИНКИ ЛУКАШЕНКО НЕ РЕШАЮТ ПРОБЛЕМЫ

Десять лет назад, 19 декабря 2010 года, состоялась знаменитая Площадь. На акцию протеста по итогам президентских выборов вышло, как тогда казалось, море людей — тысяч 25-30. Площадь жестоко разогнали — как хвалился потом Александр Лукашенко, «за семь с половиной минут». И на следующий день недовольный народ высовываться уже не рискнул.

© Getty Images/AFP/S. Gapon

Тогда никто не предвидел, что десять лет спустя на минских улицах будет уже не море, а океан людей — до двухсот тысяч и больше, и что жестокость силовиков только подхлестнет протесты, которые перерастут в первую волну белорусской революции.

За это десятилетие белорусское общество сильно изменилось, повзрослело, в нем сформировался мощный запрос на политические перемены. А вот власть осталась консервативной, заскорузлой, мыслящей в парадигме «царь и подданные». Так что жестокий конфликт был неизбежен, и он продолжается. Несмотря на зашкалившие репрессии, протесты не утихают пятый месяц…

Тихановская аккумулировала надежды на перемены

Может быть, поэтому тогда, в 2010-м, наверху решили сыграть в либерализм, блеснуть перед Европой и зарегистрировали аж девять альтернативных кандидатов — в расчете, что они разорвут голоса протестного электората. И фокус в чем-то удался.

В итоге, положа руку на сердце, не было ощущения, что кто-то из соперников Лукашенко победил (при том что и в 80% за него самого оппозиционно настроенные граждане не верили). Согласно опросу НИСЭПИ даже самые сильные из оппозиционеров набрали тогда негусто: Владимир Некляев — 9,7%, Андрей Санников — 7%.

Сейчас же многие убеждены, что 9 августа 2020 года победила Светлана Тихановская. Во всяком случае, есть серьезные доказательства, что она получила очень много голосов и что выборы были грубо сфальсифицированы.

Нещадно вырубая в минувшей кампании всех более-менее серьезных альтернативных претендентов (Сергей Тихановский, Валерий Цепкало, Виктор Бабарико), власти переиграли сами себя. В итоге протестные голоса феноменально аккумулировала домохозяйка Тихановская.

При этом дало свои плоды моральное общественное давление: на ряде участков бюллетени были подсчитаны честно или относительно честно. И там, как правило, был солидный перевес в пользу Тихановской.

К слову, сейчас власти уже не могут быть уверены в надежности как минимум участковых комиссий. Те, кого в них обычно включают, почувствовали, что за мухлеж с цифрами есть риск ответить уже в обозримом будущем. Это одна из причин, по которым Лукашенко сейчас не хочется затевать референдум и тем более новые выборы.

Страна вползла в застой и загнивание

Итак, за десятилетие баланс сил между режимом и сторонниками перемен серьезно изменился. Почему это произошло?

Одна из причин — в том, что социально-экономическая модель Лукашенко, основанная на советской индустриальной базе и российской подпитке, исчерпала свой ресурс, перестала работать. После выборов 2010 года произошел финансовый обвал (аукнулось печатание пустых денег), в конце 2014 года — еще одна резкая девальвация. Экономика стала стагнировать. Белорусский ВВП в долларах сейчас ниже, чем в 2008 году.

На финише президентской кампании 2010 года Лукашенко слетал к тогдашнему президенту России Дмитрию Медведеву, замирился и получил подарки к выборам. Сейчас Москва явно не хочет вкладываться в материальную поддержку белорусского вождя, утратившего большую долю легитимности и потому ставшего токсичным, неперспективным партнером.

Как бы ни изощрялась официальная статистика, но масса белорусов по своим кошелькам четко видит, что доходы перестали расти — скорее, идет сползание в бедность. Средняя зарплата так и пляшет вокруг пресловутых 500 долларов, а ведь цены выросли и доллар уже далеко не тот.

Белорусы видят, что страна все сильнее отстает от соседей — например, тех же поляков. И шансов догнать при этой власти, которая боится реформ, нет, светит лишь экономическое прозябание.

Поэтому о переменах заговорили даже те, кто раньше составлял ядерный электорат Лукашенко: работяги, пенсионеры (пусть, мол, хоть внуки заживут как люди) и пр.

Не за жратву, а за свободу

И все же по большому счету людей в этом году поднял на протест не материальный интерес. Лозунги белорусской революции четко показывают: люди вышли не за жратву, а за свободу. Они хотят реально избирать власть и не чувствовать себя рабочей скотинкой. Не желают жить, как под оккупацией.

В общем, теперь совсем другое, чем десять лет назад, состояние умов. В нынешнем году мы увидели, сколь далеко продвинулся процесс формиро-вания гражданского общества и политической нации. Среди белорусов сформировались сильные горизонтальные связи, вызрела мощная, порой трогающая до слез солидарность. Люди научились самоорганизовываться. Сторонники перемен вышли из гетто, почувствовали себя большинством.

При этом старая оппозиция толком так и не пришла в себя после разгрома в конце 2010 — начале 2011 годов. Президентские выборы 2015 года оказались совсем блеклыми, партийные лидеры Анатолий Лебедько и Сергей Калякин не смогли собрать по сто тысяч подписей за выдвижение кандидатами.

Да и перед кампанией 2020 года настроения в традиционной оппозиции были де-факто пораженческими. Провалились праймериз правоцентристской коалиции. Ее представители даже не имели намерения всерьез собирать подписи за свое выдвижение: мол, используем кампанию сугубо для агитации.

Но тут возникли и наделали шороху новые фигуры — Бабарико, Цепкало, чета Тихановских. Их появление совпало с вызревшим запросом на свежую, нестандартную альтернативу. Команды новой оппозиции умело, креативно использовали социальные сети, мессенджеры. Заскорузлая власть бездарно проиграла битву в интернете.

В кампании-2020 Лукашенко, чувствуя шаткость своих позиций, сразу сделал ставку на брутальность, оглушающие репрессии. Зверства силовиков 9–12 августа тоже наверняка не были эксцессом исполнителя. Наверху очевидно рассчитывали повторить опыт разгрома Площади-2010, только в еще более жестоком варианте. Хотели сразу подавить волю к сопротивлению.

Однако получился облом. Люди не испугались, а массово возмутились — и грянули протесты революционной силы.

Как показало исследование Белорусской аналитической мастерской (BAW; Варшава), у протестов 2020 года — мощная мотивация. Руководитель BAW Андрей Вардомацкий отмечает: изначальными причинами мобилизации белорусского общества в нынешнем году стали ситуация с COVID-19 и положение дел в экономике, однако доминантной причиной оказалась жестокость силовиков. Причем у противников режима «произошла трансформация страха в гнев».

Вардомацкий также подчеркивает, что между сторонниками власти и сторонниками перемен «существует полная взаимная непереходимость ценностных систем»…

(скарочана)

Александр КЛАСКОВСКИЙ «БЕЛАПАН»

МЕРКАВАННЕ

ПОЧЕМУ ВЛАСТЬ ЗА ВЫБОР, НО БЕЗ НАРОДА

Когда Лукашенко говорит: «Я буду драться за эту страну. У меня больше, кроме нее, ничего нет», это он говорит не о стране и не о народе — о власти и о себе в этой системе, уверен эксперт Чалый.

Когда любимая всё

Чалый предполагает, что он едва ли не последний так внимательно следит за риторикой официальных лиц:

— Должен сказать им большое человеческое спасибо. Спасибо, что они продолжают говорить. Это дает удивительную возможность получить окно в их мир.

Сегодня это «окно» в мир от главы КГБ Ивана Тертеля.

Этот мир существует ради заговора против Беларуси, уверен Тертель. Говоря про геополитический передел мира, он заявляет: «Казалось бы, нас 9,5 миллиона жителей, нет выхода к морю, небогатая на природные ресурсы, только калийные удобрения и лес. Казалось бы, что к этой маленькой стране? Но мы на разломе интересов Востока и Запада. Польша называет нас своим „подбрюшьем". Россия нас называет „Смоленские ворота", прямой выход к Москве. Кто будет контролировать Беларусь, тот будет доминировать в регионе. Если Россия здесь будет доминировать — это будет серьезный удар по Украине. Мы находимся в центре разделения мира».

— И действительно, у нас уже нет ни одной дружеской страны. Разве что Китай — но он скорее безразличен к нам. Россия — это frenemy: то ли друг, то ли враг, причем вынужденный, вроде соседа по коммунальной квартире, — комментирует Чалый.

Аналитик обращает внимание на то, что у всех трех спикеров, пытающихся вдолбить, как сказал Лукашенко, в голову народа свою картину мира, это не выходит — ни у Кочановой, ни у Тертеля, ни у самого Лукашенко.

Он говорит, что есть рабочая гипотеза: нынешнее представление Лукашенко о том, что происходит в мире, это защитная реакция, вытеснение. Это способ справиться с когнитивным диссонансом. Он не может поверить в то, что народ его разлюбил, что «любимая» решила уйти к другому. И начинается обычный набор реакций вроде «ты никого не найдешь лучше меня», «я же к ним съездил, поговорил — они тебя недостойны».

— Правда, чтобы поговорить, пришлось сперва всех посадить, но это не очень важно. Главное — убедиться, что все недостойны «любимой». Важно убедить себя, что это не она решила уйти, это ее кто-то настраивает, ей задурил голову какой-то коварный соблазнитель, пользуясь адскими технологиями. И подружки плохо на любимую влияют. Наговорили всякого про меня, а я не такой — так что давай перевернем страницу, — отмечает Чалый.

А дальше история начинает обрастать деталями. Известно, как отличить вранье от правды: у вранья избыточное количество подробностей. Поэтому нам не просто говорят про некие происки врагов, а появляются бесконечные перехваты информации, заявления спецслужб, нагромождение диких доказательств — лишь бы не признаться себе, что тебя разлюбили.

Имитация ради манипуляции

При этом Лукашенко в собственном представлении — былинный богатырь Святогор, который черпает силы, касаясь земли, продолжает Чалый. И ему не нужны посредники, не нужны партии, консультанты.

— Он общается напрямую с народной стихией, которая его когда-то вознесла на пьедестал. Тогда, в начале его политической карьеры, это реально была волна, была энергия, и тот, кто ее почувствовал, требует такого на постоянной основе. А дальше любви хочется, но ты готов прилагать для этого все меньше усилий. И тогда вокруг появляются консультанты, тогда для создания иллюзии любви тебе требуется специально отобранный народ, который задаст специально подготовленные вопросы и

(працяг на стар. 4)

МЕРКАВАННЕ

(пачатак на стар. №3)

изобразит заранее отрепетированное обожание.

Еще одна ипостась имитации — попытка повторить действия оппонента. Выходят женщины с цветами? А мы женский форум проведем. В итоге рождается шутка о том, как Мисс Беларусь в исполнении власти превращается в игуменью Гавриилу.

Есть масса способов справиться с когнитивным диссонансом, есть — продуктивные, есть — непродуктивные. И путь имитации — непродуктивный. Это вынужденная вещь. При этом Чалый уверен: многие из тех, кто транслирует эту картину мира, сами в нее не верят. Это именно механизм выражения лояльности.

— Чтобы быть у власти сейчас, надо сознательно разделять этот абсурд, выстроенный вокруг человека, пытающегося вытеснить из своего сознания неприятные факты.

Так что упоминание Натальей Кочановой фейкового плана Даллеса, ставшее мемом, — системный элемент, уверен эксперт.

— Одно дело постправда, когда все на грани, и неизвестно, где истина. Вот Тертель цитирует закрытый доклад западных спецслужб, где якобы говорится, что Беларусь проявила эффективную политику исходя из экономических возможностей по борьбе с пандемией. Ни подтвердить, ни опровергнуть этот факт мы не можем. Тут смущает не содержание послания, а сам факт ссылки на него. Почему мы должны в качестве авторитетного источника принимать какие-то секретные доклады чужих спецслужб? Мы что, сами не можем оценить, насколько хорошо прошли первую волну? Но с планом Даллеса все однозначно: это фейк.

Ранее мы говорили о том, как власть пытается создать легитимность без реальных выборов, то есть выбирая народ для вручения главе государства скипетра и державы из самих себя, эксперт напоминает российский термин «имитационная демократия», «управляемая демократия».

— Считалось, причем людьми с вполне интеллигентским бэкграундом, что если народу дать выбирать, он выберет что-то не то. Фашистов выберет. Так что лучше выбор за него сделаем мы. Лукашенко сам оговаривался, что выборы проведем, а власть — не отдам. В его понимании это реально разные вещи: у власти иной источник. Власть — это не когда большинство народа выбрало тебя на какой-то короткий срок выражать их интересы. Это то, что берется волей, силой, может, даже насилием, как сейчас, как это было в период референдума 1996 года. Процедуру подсчета нельзя пускать на самотек, она — часть процесса, часть мироустройства, в котором былинный герой лучше знает, как должно быть. То есть представление об общем благе формируется не суммированием представлений отдельных людей об индивидуальном благе, а кто-то один решит это за других, — рассказывает Чалый.

И когда Лукашенко говорит: «Я буду драться за эту страну. У меня больше, кроме нее, ничего нет», это он говорит не о стране и не о народе — о власти и о себе в этой системе, уверен эксперт.

— А если дать народу выбор — может случиться беда, уверен он, и выстраивает систему управляемой демократии, стараясь соблюсти некие приличия. А то поизбирают себе всяких «незнакомых президентов». Зачем, если есть знакомые? — иронизирует Чалый.

Интересно, что многие вертикальщики верят, что и в других странах система власти устроена так же, продолжает аналитик. Просто у тех — пиар лучше, как у той морской свинки, которая людям симпатичнее крысы именно из-за лучшего пиара.

— Тертель так прямо и говорит: «Я считаю, что демократия — это политтехнология». Притом что сам термин «политтехнология» нигде, кроме постсоветского пространства, больше не используется. На Западе под этим понимается совершенно иное — организация избирательного процесса с точки зрения мобилизации людей, распространения информации и т. п. Никто там не пытается промывать мозги, тем более что это невозможно в условиях свободного рынка СМИ, огромного количества экспертов, партий, — отмечает Сергей Чалый.

(сильно сокращено)

TUT.BY

РАССЛЕДАВАННЕ

«23.34. МЫ ЎСЁ ЗАПІСВАЕМ»

312 судзьдзяў — гэта 2846 несправядлівых прысудаў, 706 тысяч рублёў штрафаў і 12 965 дзён арышту.

Аўтары праекту «23.34. Мы ўсё запісваем», створанага для грамадзкага расьследаваньня парушэньняў з боку міліцыі, зьвязаных зь мірнымі акцыямі, сабралі ўжо 4426 гісторыяў затрыманых і асуджаных паводле арт. 23.34 КаАП, а таксама выпадкаў гвалту сілавікоў пры затрыманьні.

У абноўленай статыстыцы судоў над удзельнікамі пратэс-таў у Беларусі «А судзьдзі хто?» на сайце 23-34.net сабрана 4368 гісторыяў асуджаных паводле артыкулу 23.34 КаАП «Пару-шэньне парадку арганізацыі або правядзеньня масавых мерапрыемстваў». Усяго:

- прааналізавана 2846 судовых працэсаў,
- у іх фігуравалі імёны 312 судзьдзяў,
- яны агулам прысудзілі 12 965 дзён арышту і 706 237 рублёў штрафаў.

У адпаведнай табліцы можна пабачыць рэйтынг судзьдзяў паводле агульнай колькасьці «сутак» і штрафаў, якія яны прысудзілі. У «топ-5» судзьдзяў, якія прысудзілі найбольш арыштаў і штрафаў:

- Максім Трусевіч (Менск, суд Першамайскага раёну) — вынес 75 пастановаў суду, прысудзіў агулам 601 дзень арышту і 16200 рублёў штрафаў,
- Анастасія Ляйкоўская (Менск, суд Першамайскага раёну) — 47 пастановаў, прысудзіла агулам 227 дзён арышту і 15174 рублёў штрафаў,
- Аляксандар Воўк (Менск, суд Савецкага раёну) — 45 пастановаў, 277 дзён арышту і 12960 рублёў штрафаў,
- Вікторыя Шабуня (Менск, суд Цэнтральнага раёну) — 44 пастановы, 236 дзён арышту і 12420 рублёў штрафаў,
- Вольга Няборская (Менск, суд Кастрычніцкага раёну) — 41 пастанова, 240 дзён арышту і 10071 рубель штрафаў.

Хто часьцей за іншых даваў штрафы і адпраўляў людзей на «суткі», таксама можна пабачыць на сайце праекту «Грамадзянскі кантроль судовай сыстэмы»: тут рэйтынг судзьдзяў, якія сыстэматычна «вылучаюцца» пры вынясеньні прысудаў паводле 23.34 КаАП, і падрабязная статыстыка прысудаў кожнага судзьдзі.

“Радыё Свабода”

ЗВАРОТ

ЦІ ПАДТРЫМЛІВАЕ ХАКЕЙНЫ СВЕТ ГВАЛТ І ГЕНАЦЫД, ЯКІЯ РОБЯЦЦА Ў БЕЛАРУСІ?

Чэмпіянат свету па хакеі павінен быць святам — звяртаецца знакамітая беларуская баскетбалістка Алена Леўчанка да Рэнэ Фазэля: «Але як можна святкаваць, калі беларусы крычаць ад болю?»

Баскетбалістка Алена Леўчанка выступіла з адкрытым зваротам да прэзідэнта Міжнароднай федэрацыі хакея Рэнэ Фазэля.

Я заўсёды ставілася да тытулаў як да выніку сваёй кар’еры, і ніколі не выкарыстала іх, каб вырашаць складаныя пытанні, таму і да вас сёння я хачу звярнуцца проста як беларуска, — гаворыць Алена Леўчанка ў сваім адкрытым лісце. — І хачу звярнуцца да вас не як да ўплывовай і аўтарытэтнай постаці са свету спорту, а, перш за ўсё, як да чалавека, якому, я ўпэўненая, будзе неабыякава пачуць мяне.

Я ведаю, што правядзенне чэмпіянату свету па хакеі ў траўні 2021-га года пад вялікім пытаннем з-за палітычнай сітуацыі ў Беларусі. Але я хацела б сказаць, што ад вашага рашэння будзе залежаць зусім не тое, ці адбудуцца запланаваныя матчы ў Мінску, ці не. Зыходзячы з гэтага рашэння стане зразумела, ці падтрымлівае хакейны свет у вашай асобе гвалт і генацыд, якія робяцца ў Беларусі.

Пандэмія паказала нам, што спорт немагчымы без заўзятараў: ён папросту не мае сэнсу без людзей на трыбунах. Заўзятары — актыўныя грамадзяне любога грамадства. Кожны мае пашпарт, а кожны дарослы можа галасаваць. Таму нельга проста ўзяць і выключыць спартсменаў і сказаць, што мы — па-за палітыкай. Хто мы? І вас, як чыноўніка, і мяне, як спартоўца, — нас проста няма без заўзятараў. Я разумею, што ўсё, чаго вы хочаце — гэта бачыць зноў Мінск такім жа, якім вы яго запомнілі: чыстым, светлым, ціхім. Згуляць турнір і забыцца пра гэта. Але вы не зможаце правесці чэмпіянат і не заўважыць людзей. Беларусы — ёсць. Мы — народ. Мы — нацыя. А Чэмпіянат свету па хакеі — гэта свята. Але як можна святкаваць, калі беларусы крычаць ад болю?

Ні адзін чалавек у 2020-м годзе не мае права забіваць і калечыць іншага проста таму, што ён мацней, і ў яго руках зброю. А калі вы ведаеце пра гэтыя жахлівыя забойствы і катаванні (30 000 беларусаў за апошнія чатыры месяцы прайшлі праз турмы), калі вы ведаеце і нічога не робіце, значыць, вы заахвочваеце гэта, — вы проста стаіце на другім баку дарогі і назіраеце.

Жыццё кожнага чалавека важнае! Правы кожнага чалавека роўныя. І ні ў каго з нас не будзе магчымасці пражыць гэтае жыццё другі раз. Ваша рашэнне будзе вельмі важным, і яно зусім не пра хакей.

У прэсе я чытала, што ў бліжэйшы час вы плануеце асабіста сустрэцца з Аляксандрам Лукашэнкам, каб абмеркаваць усе нюансы чэмпіянату свету. Якіх гарантый вы хочаце? Абяцанні, што людзі перастануць змагацца за свабоду, выходзіць на вуліцы і выказваць сваё меркаванне і нязгоду з тым, што адбываецца?

Я ўпэўненая, што вам забяспечаць бяспечны шпацыр па Менску: выдадуць персанальную ахову, і людзі ў балаклавах будуць дзяжурыць у кожным двары па шляху вашага руху, не дапускаючы ніводнага мінака бліжэй чым на 100 метраў. Для вас могуць перакрыць вуліцы і аўтамабільны рух, вы трапіце ў рэстараны, якія адкрыюць толькі для вас і закрыюць для ўсіх астатніх. Вас не закране той жах, які закрануў мільёны беларусаў. Але я сумняваюся, што такія дзеянні з’яўляюцца нармальнымі для Швейцарыі, грамадзянінам якой вы з’яўляецеся.

Я не здзяйсняла злачынстваў, але была арыштаваная, асуджаная двойчы і адседзела 15 сутак у ізалятары на Акрэсціна: без гарачай вады, без ацяплення, без медыкаментаў, без пасцельнай бялізны, у камеры адключылі сліў каналізацыі. Кароткі шпацыр даводзілася чакаць 5 дзён — і гэта было марай. Такая простая мара: убачыць неба. Я спала на жалезных бэльках. У мяне з’явіліся галаўныя і адзежныя вошы.

Адной з маіх сукамерніц аказалася грамадзянка Швейцарыі. Яе завуць Наталля Хершэ. І цяпер яна асуджаная на 2,5 года за тое, што сарвала балаклаву з байца АМАПа. Але я хачу нагадаць, што супрацоўнік сіл правапарадку павінен гэты парадак выконваць і ахоўваць, а не хаваць свой твар, як рабаўнік банка з дэтэктыўнага фільма.

Ведаеце, Наталля Хершэ вельмі светлая, добрая дзяўчына. Яна ўмее любіць. У яе ёсць блізкія і сям’я. І яна не злачынца. Таму я веру, што сустрэцца з Аляксандрам Лукашэнкам вы хочаце толькі для таго, каб яна выйшла на волю як мага хутчэй. Я веру, што сустрэцца з ім вы маюць намер затым толькі, каб асабіста сказаць, што вы супраць гвалту, што катаваннем у XXI стагоддзі ў цэнтры Еўропы няма месца, што сусветны хакей ніколі не падтрымае дыктатуру, таму што правы чалавека — гэта самая галоўная каштоўнасць. І што Дзмітрый Баскаў, замяшаны ў смерці Рамана Бандарэнкі, не можа займаць пасаду старшыні Федэрацыі хакея Беларусі і заставацца на волі. Спадзяюся, менавіта гэта і ёсць сапраўдная мэта вашага візіту.

«Сёння кожны беларус, калі выходзіць на вуліцу, не ўпэўнены, вернецца ён дадому ці не. Ведаць на памяць нумар свайго адваката і адрасы ўсіх турмаў становіцца нашым штодзённым абавязкам. У кожнага ёсць хоць бы адзін сябар, знаёмы ці блізкі, які пабыў за кратамі. Спадзяюся, вам ніколі не прыйдзецца даведацца і прачуць нешта падобнае і перажыць той жах, у якім ужо чатыры месяцы жывуць беларусы.

На заканчэнне свайго звароту да вас, я хацела б сказаць, што, калі мы глядзім у люстэрка, то застаемся сам-насам са сваім сумленнем. А калі мы засынаем — у нас няма ніякіх тытулаў, рэгаліяў і званняў. Улада і ўплыў патрэбныя толькі для аднаго — каб мяняць свет да лепшага. Дазвольце нам паважаць вас як чалавека!» — гаворыцца ў лісце баскетбалісткі.

Паводле tribuna

Заснавальнік і рэдактар: Станкевіч Георгій Мікалаевіч

Адрас рэдакцыі: Бешанковіцкі раён, в. Старыя Ранчыцы, e-mail: stan62@list.ru, тэл. 60237, маб. +375292184739
Газета выдаецца з сакавіка 2005г.

Падпісана да друку 28.12.2020 у 17.40
Наклад: 290 асобнікаў.
Выдаецца адзін-два разы на месяц на беларускай і расійскай мовах.

Рэдакцыя можа друкаваць артыкулы дзеля палемікі, не падзяляючы пазіцыі аўтараў.
Друкуецца на ўласным абсталяванні.
Распаўсюджваецца бясплатна дабраахвотнікамі.